

OORDEEL

Verzoekster

Mevrouw V. te Raalte.

Datum verzoek

Het ondertekende verzoek tot onderzoek is op 27 januari 2009 binnengekomen bij het secretariaat van de Overijsselse Ombudsman.

Betreft

Het verzoek betreft het college van burgemeester en wethouders (B&W) van de gemeente Raalte, hierna ook te noemen: de gemeente.

Procedure

Op 11 augustus 2008 diende verzoekster een verzoek in om kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen over 2008. De gemeente liet verzoekster op 1 september 2008 weten dat zij verzoekster geen kwijtschelding kon verlenen vanwege voldoende betalingscapaciteit. De gemeente vermeldde in die brief dat verzoekster de mogelijkheid had om in beroep te gaan bij het college. Verzoekster was het niet eens met de beslissing en schreef op 2 oktober 2008 een klachtbrief. Die brief werd door de gemeente deels aangemerkt als beroepschrift en deels als klacht. Verzoekster werd in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.

Op 29 december 2009 liet het college aan verzoekster weten dat hij het beroep tegen de beslissing geen kwijtschelding toe te kennen ongegrond verklaarde. In diezelfde brief liet het college weten dat de klacht gedeeltelijk gegrond was.

Bij brief van 22 januari 2009 diende verzoekster een klacht in bij de Overijsselse Ombudsman (OO). Ter beoordeling van de ontvankelijkheid werd de klacht voorgelegd aan de Ombudscommissie. De Ombudscommissie verklaarde de klacht ontvankelijk en nam de klacht in onderzoek. Op 3 februari 2009 werden stukken opgevraagd bij de gemeente. De Ombudscommissie besloot op grond van de stukken dat het houden van een hoorzitting niets toevoegt wat van belang kan zijn voor de beoordeling van de klacht. Wel worden partijen in de gelegenheid gesteld om te reageren op het verslag van bevindingen.

Aard van de klacht

De kern van de klacht komt erop neer dat verzoekster het niet eerlijk vindt dat de gemeente haar geen kwijtschelding verleent voor de gemeentelijke belastingen, omdat zij vanwege verkeerde informatie door de gemeente te laat een verzoek om kwijtschelding

indiende en daardoor niet in aanmerking kwam voor kwijtschelding. Daarnaast vindt verzoekster dat de gemeente uitging van een verkeerde berekening van haar inkomen.

Onderzoek

Bij het onderzoek werd aan de volgende normen (vereiste van behoorlijkheid) getoetst:

- motivering
- informatieverstrekking
- rechtszekerheid (vertrouwensbeginsel)

Feiten

Voorzover voor de beoordeling van de klacht van belang is uit de overgelegde stukken het volgende komen vast te staan.

1. De partner van verzoekster was tot 17 januari 2008 ingeschreven op het adres van verzoekster. De partner was tot die tijd belastingplichtige voor het adres waar verzoekster woont.
2. Op 17 januari 2008 schreef de partner van verzoekster zich in op een ander adres in Raalte.
3. De partner van verzoekster stond eind december 2007 op de lijst voor automatische kwijtschelding.
4. Door de verhuizing van de partner in januari 2008 werd verzoekster belastingplichtige en werd haar op 29 februari 2008 een aanslag opgelegd.
5. In maart 2008 belde verzoekster met de gemeente over die aanslag, omdat zij toen nog uitging van een automatische kwijtschelding.
6. De gemeente gaf verzoekster toen kennelijk de informatie dat zij inderdaad voor automatische kwijtschelding in aanmerking kwam. De gemeente formuleerde dat aldus in het collegevoorstel naar aanleiding van de klacht van verzoekster van 2 oktober 2008: " Toen mevrouw in maart naar de gemeente gebeld heeft, is haar kennelijk gezegd dat zij automatisch kwijtschelding zou krijgen. Het verloop van dit gesprek, evenals de persoon of de afdeling met wie mevrouw contact heeft gehad, is niet meer na te gaan. Mevrouw heeft zich waarschijnlijk gemeld als V. op adres X uit Raalte. Op de lijst van personen die in 2008 in aanmerking komen voor automatische kwijtschelding staat de heer V. op adres X te Raalte. Hieruit kan de ambtenaar geconcludeerd hebben dat mevrouw nog altijd voor automatische kwijtschelding in aanmerking kwam. Als het financiële systeem (Vgs4U) geraadpleegd was, dan had de betreffende ambtenaar gezien dat aan mevrouw V. in 2008 voor het eerst een aanslag is opgelegd. Als nieuwe belastingplichtige kon zij in 2008 niet in aanmerking komen voor automatische kwijtschelding. Hoewel de gegeven informatie te begrijpen is, is deze niet zorgvuldig geweest."
7. Op 26 juli 2008 werd een aanmaning gestuurd naar verzoekster en op 19 september 2008 stuurde de gemeente een dwangbevel aan verzoekster, omdat zij de gemeentelijke belastingen niet had betaald.
8. Naar aanleiding van de klacht van verzoekster van 2 oktober 2008 hoefde verzoekster het bedrag van de aanmaningskosten niet te betalen. Het college formuleerde dit in zijn beslissing op de klacht van 29 december 2008 als volgt:

“(....) We kunnen niet meer achterhalen of in maart 2008 een telefoongesprek tussen u en één van onze ambtenaren heeft plaatsgehad en welke informatie tijdens dat gesprek is verstrekt. Wel kunnen wij ons voorstellen dat u in maart niet goed bent geïnformeerd. Als u de juiste informatie had gekregen en u in maart een verzoek om kwijtschelding had ingediend, zou daarmee een aanmaning zijn voorkomen. Het bedrag van de aanmaningskosten (...) zal daarom aan u worden gerestitueerd. (....)”

9. Wat betreft de berekening van de betalingscapaciteit schreef het college in zijn brief van 29 december 2008: “Bij de berekening van de betalingscapaciteit mag een gemeente maar met bepaalde uitgaven rekening houden. Wat betreft schulden is dat uitsluitend met belastingschulden. Wat betreft andere uitgaven is dat alleen met de huur en de zorgverzekering. Over de hoogte van uw inkomen: uw bijstanduitkering in maart bedroeg € 1.134,26 inclusief vakantietoeslag. Daarop is de door u ontvangen alleenstaande ouderkorting in mindering gebracht. Uw huidige inkomen bedraagt € 1.247,42. Daar komt de alleenstaande ouderkorting nog bij. Inclusief vakantietoeslag bedraagt uw huidige inkomen daarom € 1.463,74 netto per maand.”

Standpunten van verzoekster

Verzoekster stelt dat zij een uitkering had tot 1 april 2008 en dat voorheen de (automatische) kwijtschelding was gebaseerd op een gezin met een uitkering.

In augustus 2008 ontving verzoekster opnieuw een acceptgirokaart (red. OO: aanmaning) en toen zij daarover belde kreeg zij te horen dat zij kwijtschelding moest aanvragen met de inkomsten van de laatste drie maanden. Dat vond verzoekster niet terecht. Volgens haar was het duidelijk dat de gemeente een administratieve fout had gemaakt. Als verzoekster in maart 2008 goed zou zijn geïnformeerd, dan zou zij toen een aanvraag hebben ingediend op basis van het bedrag van haar uitkering en wel kwijtschelding hebben gekregen.

Standpunten van de gemeente

Vanuit de gemeente is in 2007 bemiddeld voor verzoekster bij haar huidige werkgever, wat leidde tot een werkervaringsplaats bij die werkgever. De bemiddeling is voortgezet tot aan de vaste aanstelling per 1 april 2008. Bij de gemeente was dus bekend dat verzoekster een vaste aanstelling zou krijgen op 1 april 2008. In maart had verzoekster nog een bijstandsuitkering. Bij de beoordeling van de betalingscapaciteit moet echter worden uitgegaan van het gemiddeld per maand te verwachten netto besteedbare inkomen in de periode van 12 maanden vanaf de datum waarop het verzoek om kwijtschelding is ingediend. Een in maart ingediend verzoek had, in verband met verzoeksters aanstelling op 1 april 2008, derhalve ook tot een afwijzing moeten leiden. Daarnaast is verzoeksters betalingscapaciteit conform de wettelijke regelingen berekend.

Verzoekster werd uitgenodigd voor een gesprek over haar klacht op 24 november 2008, maar verzoekster gaf aan dat zij telefonisch contact over haar klacht voldoende vond.

Reactie op het verslag van bevindingen

Verzoekster en de gemeente werden in de gelegenheid gesteld om op het verslag van bevindingen te reageren, van welke gelegenheid geen van beide partijen gebruik maakte.

Overwegingen van de Ombudscommissie

Bevoegdheid

De te onderzoeken gedraging (klacht) betreft de afwijzing - ook in beroep - op een verzoek om kwijtschelding. Bij een afwijzing van een verzoek om kwijtschelding wordt de weg naar de rechter door de Invorderingswetgeving uitgesloten. Tegen de uitspraak van het college van burgemeester en wethouders op het beroep staat dus verder geen beroepsmogelijkheid open bij de bestuursrechter. Daarom is er in overleg met de VNG voor belanghebbenden de mogelijkheid gegeven om zich te wenden tot een externe klachtvoorziening in de zin van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), waarbij een gemeente zich heeft aangesloten, in het onderhavige geval de Overijsselse Ombudsman.

Algemeen

De richtlijnen voor het verlenen van kwijtschelding van belastingen zijn voor gemeenten dezelfde als voor de Rijksbelastingen en worden door het Rijk vastgesteld. De gemeenten mogen dus geen eigen voorwaarden of normen hanteren. Deze richtlijnen zijn strak en zijn vastgelegd in de Invorderingswet 1990, de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de Leidraad Invorderingswet 1990. Ook de Ombudscommissie is gehouden aan die regelgeving en kan slechts beoordelen of de gemeente binnen deze richtlijnen een zorgvuldige afweging heeft gemaakt.

Motivering

Deze behoorlijkheidsnorm houdt in dat overheidshandelen feitelijk en logisch moet worden gedragen door een voor belanghebbenden kenbare motivering. Van een bestuursorgaan mag worden geëist dat het zijn besluiten en handelingen steeds goed motiveert, omdat het niet vrij is om naar eigen goeddunken of willekeur te handelen. Drie bouwstenen voor een goede motivering zijn: de relevante wettelijke voorschriften, de relevante feiten en belangen en een deugdelijke redenering. De motivering moet toegesneden zijn op het individuele concrete geval: een standaard motivering is in het algemeen dus niet voldoende.

In het geval van verzoekster concludeert de Ombudscommissie dat het besluit om het verzoek om kwijtschelding af te wijzen op grond van de betalingscapaciteit op zich correct is. Onder betalingscapaciteit wordt volgens de wet (Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990, artikel 13, eerste lid) verstaan het positieve verschil in de periode van 12 maanden vanaf de datum waarop het verzoek om kwijtschelding is ingediend van het gemiddeld per maand te verwachten netto-besteedbare inkomen van de belastingschuldige in die periode en de gemiddeld per maand te verwachten kosten van het bestaan in die periode en volgens artikel 18, onder b, van die wet wordt geen kwijtschelding verleend wanneer aannemelijk is dat het verschuldigde bedrag kan worden voldaan omdat binnen een jaar na het verzoek een verbetering in de financiële omstandigheden is te verwachten.

Dit betekent dat ook al zou verzoekster in maart 2008 een verzoek om kwijtschelding hebben ingediend, dit verzoek zou zijn afgewezen.

Informatieverstrekking

Tegenover dit op zich rechtmatige besluit staat echter het gevoel van onrechtvaardigheid van verzoekster. Wat namelijk speelt is het gegeven dat de betrokken ambtenaar door het niet raadplegen van het financiële systeem (Vgs4U) aan verzoekster in maart 2008 kennelijk de informatie verstrekke dat zij in aanmerking kwam voor automatische kwijtschelding. Daardoor wekte de gemeente bij verzoekster de verwachting dat zij kwijtschelding zou krijgen.

Vertrouwensbeginsel

De vraag of die verwachting ook gerechtvaardigd was moet echter ontkennend worden beantwoord. Verzoekster wist immers toen zij in maart 2008 belde met de gemeente dat het niet ging om een aanslag op naam van haar echtgenoot – die altijd wel automatisch kwijtschelding kreeg – , maar op naam van haar zelf. Ook kon verzoekster weten dat de aanslag gemeentelijke belastingen, toen haar echtgenoot nog bij haar woonde, altijd op naam van haar echtgenoot kwam. Toen haar echtgenoot dus niet meer bij haar woonde kwam die aanslag op haar eigen naam.

De conclusie is dat het vertrouwensbeginsel hier niet prevaleert boven het volgens de wet rechtmatig genomen besluit.

Oordeel van de ombudscommissie

Op grond van vorenstaande overwegingen komt de Ombudscommissie tot het volgende oordeel. De gedragingen van de gemeente zijn ten aanzien van:

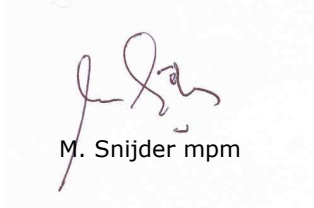
- de informatieverstrekking: niet zorgvuldig
- motivering: behoorlijk.

De klacht over het niet verlenen van kwijtschelding is ongegrond.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de Overijsselse Ombudscommissie op 22 juni 2009.

Mr. A. Lunenburg

M. Snijder mpm

mw. mr. A.D. van Zeben